

בגין על ארידור: קארייריסט כמו דירקטור קטן בסוכנות *

וייצמן על ארנס: זה נקרא פרופסור? * בגין על לנדאו:

למה הוא עושה לי את זה? * הכסף של דייקסל

גם יריביה המוכחקים ביותר של גאולה כהן הוקסמו מנאומה בדיון הגר דול בכנסת. עם גאולה כהן קשה לקשר את המושג "קסם" אך בכל זאת, קשה היה שלא להישבות במילים, שיצאו מן הלב ונכנסו אל הלב.

גאולה כהן היתה בין הבודדות, באותו היום הגדול בכנסת, שהורגש כי אמרה את שחשבה — או, נכון יותר, את שהיה גישה. כאשר גרונה השתק כאלו היא עומדת לפרוץ בבכי, היה ברור — לשומרי עים בכנסת וליד מקלט הטלוויזיה — כי גאולה כהן אכן מתרגשת, עוצרת עצמה מלפרוץ בבכי ולפרוק את כאבה, שהיה כן ואמיתי.

רק יומיים קודם-לכן, שוב בכנסת, ושוב לעיני מצלמות הטלוויזיה, הרגיזה גאולה את כל שומעיה. בסיגנון גאולה-כהני טיפ פוסי היא הפריעה לנאומו של ראש הממשלה, הרגיזה בקריאות-הביניים הוולגאריות ובצורה שבה פלטה אותן.

מזה שנים רבות מרגיזה גאולה כהן את כל שומעיה, יש בהופעתה, שהיא כמעט תמיד על גבול ההיסטריה, דבר-מה מעצבן, מרתית ומקומם. כזו היתה הישיבה הראשונה של הכנסת, שבה נאם בגין מייד אחרי שהיא הוצאה מן האולם, והיא היתה ההיפך הגמור מכך יומיים לאחר-מכן, כאשר שר נשאה את הנאום הגדול שלה. והיה אחד שלא שמע את הנאום: מנהיגה של גאולה כהן במשך שנים רבות, מנחם בגין. תחת מבטיה-בזו אפילו של מעריציו קם בגין, מייד כאשר נקראה גאולה לדוכן, ועזב את האולם בהפגנת תיות. כאשר אמרה גאולה, "חבל שלראש הממשלה לא היה מספיק אומץ לשמוע את דברי", הסכימו עימה גם המקורבים ביותר לבגין.

א היתה זו הפעם הראשונה שבין בגין ודרכו לבין גאולה כהן לדרכת, חל קרע משמעותי. הפעם הראשונה שבה נפרדו דרכיהם חלה כאשר בגין עדיין לא הכיר כלל את גאולה כהן, אבל היא כבר ידעה היטב מיהו מנחם בגין. בשנת 1940, כאשר היתה גאולה כהן נערה בת 15, בעלת ותק של שלוש שנים בתנועת הנוער של בית"ר, היה מנחם בגין נציב בית"ר בפולין, ושימעה הגיע גם לאוזניהם של הילדים הצעירים ביותר חברי בית"ר. מייד אחרי המילוג בין דויד רויאל לבין אברהם ("יאיר") שטרן והקמת לח"י, החרי לימודיה בסמינר למורות, כי תנועתם של דויד רויאל ומנחם בגין אינה אקטיוויסטית דיה עבורה. היא פרשה מתנועת-הנוער של בית"ר והצטרפה ללח"י.

שנים רבות אחר-כך קיבל אותה מנחם בגין לתנועתה, תנועת החרות, בורעות פתוחות. או היתה כבר גאולה כהן הקריי

חרות-בלתי-הדד

שהוא סגן השר במשרד ראש-הממשלה. ארידור ידוע כרוויזיוניסט הוותיק ביותר בקרב צעירי חרות. עוד כשהיה סטודנט נודע כעסקן של חרות באגודת הסטודנטים, ומשך אליו את תשומת-ליבו של בגין, שהכיר את אביו המנוח, שהיה אף הוא מנאמני בית"ר. הקרע הראשון בין בגין לארידור חל כאשר הציג עצמו ארידור בפני מרכז חרות, כמועמד לכהונת השר הנוסף. בגין חפץ בידידו, חיים לנדאו, אולם נראה היה, בשלבים מסוימים, כי ארידור יגבר על מועמדו של בגין. לארידור דור יש השפעה רבה וכוח ניכר בקרב העסקונה של חרות. בשלב מסויים עצר ארידור, והגיע למסקנה כי לא כדאי לו, מהבחינה הפוליטית-הפנימית, להתציב כנגד בגין ולנדאו. הוא הסיר את מועמדותו בטענה, שהתברר לו כי השר הנוסף יהיה שר-ללא-תיק, וכי הוא עצמו רוצה תפקיד ביצועי.

מייד לאחר הבחירות נדמה היה כי ארידור הוא מהמקורבים ביותר לבגין. ראש-הממשלה מינה אותו לסגן-שר במשרדו, ובמשך כמה חודשים היה ארידור שר בפועל המופקד על חמישה משרדים. ארידור עצמו לא הסתיר את תיקויותו, כי בגין מינה אותו בסופו של דבר לשר. הוא רמז אף למקורביו, כי יש לו הבטחה של בגין בעניין זה.

אולם היו בחרות כאלה שקינאו בהתקרבות הפיטאומית שבין בגין לארידור, והחלו לשים לסגן השר רגליים. ביניהם היה האיש המקורב ביותר לראש-הממשלה, ראש לישכתו, יחיאל קדישא, ש"האזה" בינו לבין ארידור היא מן המפורסות. מות ארידור לא קיבל תפקיד של שר וגם לא הוטלו עליו תפקידים במסגרת משרדו. סגן-שר ארידור גם סבור, שאם היה בגין מפעיל את השפעתו, הוא היה זוכה במרוץ לתפקיד גיזבר הסוכנות, תפקיד שבו חשק לאחר שהתברר לו כי אפסו סיכוייו להיות שר של ממש.

בניין הנראה מבחוץ מטייח ומוצק. אך יחלוף עוד זמן רב עד שהיסודות יקרסו תחתם. בימים או בשבועות הקרובים לא יחול קרע בחרות, ויש תוענים כי אפילו גאולה כהן לא תפרוש מהמפלגה. אולם מנחם בגין ימצא לו את השעה המתאימה, כדי לגמור את החשבונות עם אלה שהניחו יד נגדו.

בגין, כמו גולדה מאיר, הוא מסוג ה"מנהיגים שאינם מסוגלים לסלוח או לשכוח. נבונותו העמוד לו להמתין לשעת כושר, אולם ההצבעה של כמה מאנשי

מה פיתאים? מה הוא קרוע? ממני? מה עשיתי לו? מה קרה? אלה היו התבטאויותיו של ראש-הממשלה, מנחם בגין, לאחר ישיבת הממשלה שדנה בהסכמי קמפ-דייביל. בגין התייחס בדב"ריו לידידו הקרוב ביותר בימים אלה, השר בלייטיק חיים לנדאו. לנדאו, מנאמני הור"ת, תיקים של בגין, שנשאר נאמן לו גם לאחר ההתרחקות בינו לבין ותיקי חרות האחרים. כד"ר יוחנן ברד, היה הראשון שנתן את האות להתמרדות נגד מנהיג תנועת-החרות.

אומנם כ"כ גאולה כהן יצאה כנגד בגין עוד קודם לכן, אולם מילבד הכאב האישי שדבריה החרפים גרמו לו, היה ברור לבגין כי היא תופעה שולית מהבחינה הפוליטית. תומכיה של כהן לא נימנו על מקורביו של בגין בחרות. אלה הם בעיקר אנשי ארץ-ישראל השלמה, כמשה שמיר, שמעולם לא היה איש חרות, ואנשי רפ"י ותיקים, שמוצאם מתנועת-העבודה. אולם סידרת השאלות שהציג חיים לנדאו לבגין בישיבת הממשלה, הביכה אותה. היחסים בין לנדאו לבגין הם כאלה, שכל בעייה המתעוררת אצל השר-בלייטיק, מתבררת בשיחה בארבע עיניים בביהו של ראש-הממשלה, שבו נחשב לנדאו לאורח רצוי ואהוד. והנה, לפתע, מבלי שבגין היה מוכן לכך, השיג לנדאו, בצורה של שאילתות בישיבת הממשלה, על כל מהלכי כיו. בגין, שמעטים זוכרים אותו כה שיי כורניצחון כפי שהיה בישיבת הממשלה, היה מופתע.

בגין לא ענה ללנדאו. הוא היה נדהם מדי והבין כי לנדאו אינו שואל אלא מביע דעה אופוזיציונית. גם בהצבעה הצטרף לנדאו אל הגומעים-מתנגדים. מייד לאחר ישיבת הממשלה מיהר לנדאו להסתלק מ"הבניין ולא פנה להדרו, קומה אחת מעל ללישכת ראש-הממשלה. למחרת יצא לנדאו לחוץ-לארץ. בין כה וכה אין הוא חברי-כנסת.

הידיעה על התמרדותו של לנדאו, מהני-דס-בניין במיקצונו, יליד פולין ומי שהיה מפקד האצ"ל, פשטה במהירות רבה בקרב חברי-הכנסת והעסקנים של חרות. לגביהם היתה זו מהפכה של ממש. לנדאו הוא ה"נאמן מיספר אחד של בגין, ונאמנותו לראש-הממשלה אינה מתבטאת רק בעניינים פוליטיים. זוהי ידידות אישית עמוקה האופיינית לרעים לנשק.

היה זה רק מבוא למה שהתרחש שלו-שה ימים אחר-כך בכנסת עצמה. לפתע התברר, כי גם לנאמני בגין המובהקים יש חישובים פוליטיים פנימיים, חשובים יותר מהנאמנות למנהיג, ולחלקם אף ידיעות פוליטיות שונות. ההצבעה בכנסת הסילה אלומת-אור על יסודותיו הרעועים של

המישפחה הלוחמת * בהתנחות הבלתי-חוקית בפכסטיה מילחמה ביחד

לאחר נאומו האופוזיציוני בכנסת, נפגש ארידור עם בגין, ביציאה מאולם המליאה. בגין היה סמוק מועם וממש התנפל על ארידור, אך זה לא השב לו מילה. אחר-כך סיפר, כי ברגע שבגין כינה אותו, "מר ארידור", ולא יורם, כפי שהיה נוהג, "היה לי ברור שאני גמור אצלו."

לאחר ההצבעה בכנסת יצא ארידור לחוץ-לארץ, לא לפני שלח שדר לבגין, להסביר את נאומו המתנגד ואת הימנעותו מהצבעה: "כדאי היה שהציבור יראה שלא כל תנועת החרות היא מיסעה אחת. זה לטובת העניין לטובת המפלגה, לכן הצ"ב בעתי כך, חשוב היה שהציבור שלנו יבין שאנחנו חרדים ליהודה ושומרון. עמדתי על המישמר. אם הייתי יודע שלא יהיה רוב לקואליציה בהצבעה, הייתי מצביע

חרות בכנסת לא תרפה ממנו, והוא ישקול מחדש את המשך השותפות בינו לבינם.

„דירקטור קטן“

מה בעצם קרה בחרות? מדוע הציב ביע כל אחד מהבכירים-הכנסת שלה כפי שהצביע, כשרבים מהם שוכחים את הרמת היד האוטומטית שלהם בשלושים השנים האחרונות. בכל הנוגע לתמיכה בבגין, הראשון שהצביע נגד, והפתיע בכך את כל מכריו, היה עורך-דין יורם ארידור,

* בגין, גאולה כהן (שלישית מימין), חיים גורי, משה שמיר, צבי שילוח.

בעד, יחד עם הח"כים דייקסל ושילנסקי. אולם זה לא עזר לארידור. במיזנון הכניסת נשמע בגין כשהוא מכנה בקול רם את ארידור „קארייריסט! עכשיו הוא נימנע. כדי להשקיע את המצפון שלו. אני מכיר אותו. הוא מתאים להיות דירקטור קטן בסוכנות.“

„זה פרופסור זה?“

האופוזיציונר השני לבגין היה יורש-שבראש ועדת החוץ והביטחון של הכנסת, הפרופסור משה (מישה) ארנס, שאינו נימנע על ידידיה-בית של בגין, אך